

PODRĘCZNIK WYKONAWCY

Tytuł	PODRĘCZNIK WYKONAWCY			Opracował	KATARZYNA NAWROCKA	Strona 1/19
Identyfikator dokumentu	RW110	Data opracowania	08.06.2020	Zaakceptował	PIOTR SŁOMIANNY	
Numer wersji	3.1	Data wejścia w życie	Z dniem zatwierdzenia w Portalu	Zatwierdził	WITOLD ZIOMEK	

PODRĘCZNIK WYKONAWCY

Zasady prowadzenia prac i wymagania w zakresie:

- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- bezpieczeństwa pożarowego,
- ochrony środowiska,
- ochrony mienia

stawianie wykonawcom wykonującym dostawy, usługi lub roboty budowlane na rzecz MPWiK S.A.

Witamy Państwa w naszej Firmie.

Państwa bezpieczeństwo jest dla nas bardzo ważne, dlatego chcielibyśmy zaprosić Państwa do wspólnego zorganizowania warunków Waszej pracy na terenie MPWiK S.A. we Wrocławiu.

Niniejszy podręcznik zawiera podstawowe wymagania i obowiązujące zasady w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej i mienia. Wszyscy Państwa pracownicy są zobowiązani do przestrzegania niniejszych zasad oraz wszelkich wymogów dodatkowych, wynikających z zawartej umowy w tym zakresie.

Cieszymy się, że możemy pracować wspólnie i liczymy na Państwa akceptację wszystkich naszych wymagań.

Zarząd MPWiK S.A. we Wrocławiu

WAŻNE TELEFONY W MPWIK

TELEFON ALARMOWY	994
KOORDYNATORZY DS. BEZPIECZEŃSTWA	691 900 265 601 812 522
SPECJALISTA DS. BHP	691 900 174 669 989 886
SPECJALISTA ZAJMUJĄCY SIĘ SPRAWAMI PPOŻ	667 664 506
STARSZY SPECJALISTA ZAJMUJĄCY SIĘ OCHRONĄ ŚRODOWISKA	691 900 274

Spis treści

I. DEFINICJE.....	5
II. WYMAGANE DOKUMENTY	6
III. ZASADY OGÓLNE.....	7
IV. UPRAWNIENIA SPÓŁKI.....	7
V. PODSTAWOWE OBOWIĄZKI WYKONAWCY I JEGO PRZEDSTAWICIELI	8
VI. WYMAGANIA DLA WYKONAWCÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI.....	9
VII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ.....	11
VIII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ W STREFIE PROWADZONYCH PRAC OBJĘTYCH OBOWIĄZKOWĄ OCHRONĄ	14
IX. WYMOGI W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA CIĄGŁOŚCI DZIAŁANIA.....	14
X. WYMOGI W ZAKRESIE BHP.....	14
XI. WYMOGI W ZAKRESIE PROWADZENIA PRAC SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH.....	17
XII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	18
XIII. WYMOGI POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII CHLOROWEJ.....	18
XIV. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	19

I. DEFINICJE

1. Użyte w Podręczniku Wykonawcy pojęcia należy rozumieć jako:
  - 1) **dokumentacja ochrony** - dzienniki wydarzeń/służby, ewidencja ruchu kołowego i pieszego, ewidencja wydanych/zdawanych kluczy oraz ewidencja ruchu materiałowego;
  - 2) **identyfikator Spółki** - karta wydawana przez Spółkę, służąca do identyfikacji osób i podmiotów zewnętrznych wchodzących lub poruszających się po terenie i obiektach MPWiK,
  - 3) **plan ochrony** – uzgodnione z właściwym terytorialnie Komendantem Wojewódzkim Policji plany organizacji ochrony obiektów, obszarów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie w myśl art. 5 Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia;
  - 4) **przedstawiciel Zamawiającego** - osoba wyznaczona przez Spółkę (wskazana w Umowie) do bezpośredniego nadzoru nad wykonaniem przedmiotu umowy przez Wykonawcę i jego pracowników; uprawniona do podejmowania wszelkiego typu działań zapewniających i egzekwujących przestrzeganie zasad wynikających z niniejszego dokumentu przez Wykonawcę i jego pracowników w tym do wstrzymania prac w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia zasad bhp, ppoż., ochrony środowiska, zasad bezpieczeństwa; (m.in.: inspektor nadzoru, kierownik projektu, kierownik kontraktu, Zlecający);
  - 5) **Przedstawiciel wykonawcy** – każda osoba zaangażowana przez Wykonawcę do realizacji przedmiotu umowy w tym min: pracownicy Wykonawcy, pracownicy Podwykonawców; dostawcy;
  - 6) **służby MPWiK** – Korpus Menedżerski MPWiK S.A. oraz pracownicy wyznaczeni do realizacji zadań w zakresie bhp, ppoż., ochrony środowiska, ochrony fizycznej a także pracownicy pogotowia energetycznego, pogotowia wod-kan, pracownicy Działu IT i Automatyki odpowiedzialni za prawidłowe funkcjonowanie systemów informatycznych i systemów automatyki przemysłowej, przedstawiciele komórek organizacyjnych realizujących zadania w ramach procesów głównych, inspektorzy nadzoru uprawnieni do przeprowadzania kontroli/nadzoru w zakresie przestrzegania przez Wykonawcę i jego pracowników zasad bhp; ppoż., ochrony środowiska, bezpieczeństwa fizycznego, kontroli dokumentów wymaganych prawem lub postanowieniami niniejszego Podręcznika, w tym do wstrzymania prac w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia zasad bhp, ppoż., ochrony środowiska, zasad bezpieczeństwa lub realizacji działań, które skutkować mogą zakłóceniem pracy instalacji, urządzeń, systemów i w konsekwencji zakłócić ciągłość funkcjonowania kluczowych procesów Spółki.
  - 7) **służba Ochrony** – pracownik zewnętrznej koncesjonowanej firmy ochrony osób i mienia realizującej usługi ochrony osób i mienia na rzecz Spółki zgodnie z zawartą umową;
  - 8) **Strefy bezpieczeństwa** (strefy dostępu) – obszary, tereny, obiekty i części obiektów Spółki, wydzielone z punktu widzenia ich istotności pod względem zapewnienia bezpieczeństwa. Ze strefami bezpieczeństwa związany jest system przyznawania uprawnień do wejścia i przebywania w ich granicach. Wyróżnia się:
    - a) **Strefa ogólnodostępna** – obszar, tereny, urządzenia, obiekty i części obiektów Spółki, w obrębie których nie jest prowadzona ewidencja wejść/wyjść. Wejście i przebywanie nie wymagają uzyskania dokumentu uprawniającego. Do strefy ogólnodostępnej należą obszary obsługi klientów i inne ogólnodostępne miejsca nie będące strefą wydzieloną lub zastrzeżoną. W strefie tej mogą być stosowane techniczne środki zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia (np. ochrona fizyczna obszaru, system kontroli dostępu, LPR, pomieszczenia zamykane na standardowe zamki, monitoring wizyjny, systemy ppoż.).

- b) **Strefa wydzielona** – obszar, do którego dostęp powinien być ograniczony i kontrolowany. Tereny, urządzenia i części obiektów Spółki, w obrębie których prowadzona jest ewidencja wejść/wyjść. Wejście wymaga uzyskania uprawnienia. Do strefy wydzielonej należą wszystkie obszary związane z działalnością Spółki, które nie mają charakteru obszarów ogólnodostępnych i pomieszczeń/obszarów zastrzeżonych. Wymagają zapewnienia podstawowych wymagań bezpieczeństwa w zakresie kontroli dostępu (portiernia, recepcje, ochrona fizyczna, systemy kontroli dostępu, zamykane pomieszczenia oraz zabezpieczenia antywłamaniowe).
  - c) **Strefa zastrzeżona** – obszar, tereny, urządzenia i części obiektów o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania i bezpieczeństwa Spółki, wyodrębnione w granicach strefy wydzielonej i do których dostęp jest ściśle nadzorowany poprzez odpowiednie procedury i systemy zabezpieczeń technicznych.
  - d) **Strefa Hydropolis** – obiekt Spółki, na którym funkcjonuje Centrum Edukacji Ekologicznej „Hydropolis”. Obiekt stanowi strefę ogólnodostępną w godzinach otwarcia ekspozycji dla zwiedzających. W pozostałych godzinach obiekt stanowi strefę wydzieloną.
- 9) **strefa prowadzonych prac** – obszar, na którym Wykonawca realizuje przedmiot umowy, wydzielony w obrębie strefy bezpieczeństwa (strefy dostępu), w tym „teren budowy”;
  - 10) **System LPR (Licence Plate Recognition)** - system automatycznego rozpoznawania tablic rejestracyjnych pojazdów wjeżdżających do strefy wydzielonej Spółki.
  - 11) **Spółka – MPWiK S.A. we Wrocławiu;**
  - 12) **teren budowy** – obszar, na którym Wykonawca realizuje roboty budowlane, wydzielony w obrębie strefy bezpieczeństwa, wraz z przestrzenią zajmowaną przez urządzenia zaplecza budowy, przejęty przez Wykonawcę na podstawie protokołu przejęcia od MPWiK;
  - 13) **uprawnienia okresowe dalej „Awizacja”** – uprawnienia do wejścia, wjazdu na obszar strefy bezpieczeństwa MPWiK, gdzie będą prowadzone prace, wydawane przez uprawnione służby MPWiK na podstawie wniosku „Awizacja wjazdu na teren MPWiK we Wrocławiu” złożonego za pośrednictwem przedstawiciela Zamawianego w module Awizacji.
  - 14) **Wykonawca** – osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, realizująca zadania na rzecz MPWiK na podstawie zawartej umowy.
  - 15) **KWP WPA** – Komenda Wojewódzka Policji Wydział Postępowań Administracyjnych.

II. WYMAGANE DOKUMENTY

- 1. Przed przystąpieniem do prac Wykonawca, zobowiązany jest do wypełnienia i przekazania przedstawicielowi Zamawiającego poniższych dokumentów:
  - a) „Awizacja wjazdu na teren MPWiK we Wrocławiu”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego Podręcznika,
  - b) „Karta zadania Wykonawcy” zawierającą ocenę ryzyka wykonywanych prac, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszego Podręcznika,
  - c) „Polecenie wykonania Prac „Gazonomiebezpiecznych” wraz z uzgodnieniem (w przypadku konieczności przeprowadzenia tego rodzaju prac), stanowiący załącznik nr 3 do niniejszego Podręcznika,
  - d) Wniosek o wyznaczenie miejsca i zasad organizacji zaplecza budowy.

III. ZASADY OGÓLNE

1. Wejście na teren Spółki osób będących pod wpływem alkoholu, środków odurzających, narkotyzujących lub spożywanie ich na obszarze Spółki jest zabronione.
2. Na obszarze Spółki obowiązują zasady ruchu zgodne z Ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.
3. Na obszarze Spółki obowiązuje zakaz wjazdu i parkowania prywatnych samochodów osobowych należących do Wykonawcy i jego *Przedstawicieli*.
4. Na obszarze Spółki obowiązuje zakaz palenia tytoniu poza miejscami wyznaczonymi.
5. Na obszarze Spółki obowiązuje zakaz wprowadzania zwierząt domowych.
6. W strefie prowadzonych prac mogą przebywać wyłącznie *Przedstawiciele* wykonawcy posiadający, wydane przez Spółkę, ważne uprawnienia okresowe „Awizacja” lub jednorazowe.
7. Zabroniona jest ingerencja we wszelkie instalacje i urządzenia energetyczne, automatyczne, technologiczne, systemu kontroli dostępu, ppoż., SSWiN, CCVT itp. zlokalizowane w strefie prowadzonych prac lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie, jeśli nie obejmuje tego przedmiot umowy.
8. Z uwagi na obowiązujące w Spółce zasady bezpieczeństwa informacji: fotografowanie, nagrywanie, powielanie dokumentów może być wykonywane wyłącznie na zasadach określonych przez przedstawiciela Zmawiającego.
9. Wykonawca, zatrudniający firmy podwykonawcze, ponosi całkowitą odpowiedzialność za naruszenie obowiązujących przepisów i ustalonych zasad oraz rzetelności wykonania usługi realizowanej przez *Przedstawicieli* podwykonawcy.
10. Wykonawca zobowiązany jest zapoznać swoich *Przedstawicieli* z postanowieniami niniejszego Podręcznika.
11. Nieprzestrzeganie obowiązujących w Spółce zasad oraz obowiązków wynikających z niniejszego Podręcznika i przepisów prawa może doprowadzić do przerwania prac, usunięcia *Wykonawcy* i *Przedstawicieli* wykonawcy ze strefy prowadzonych prac, a w ostateczności może skutkować rozwiązaniem umowy.

IV. UPRAWNIENIA SPÓŁKI

1. Spółka zastrzega sobie prawo do monitorowania strefy prowadzonych prac w tym zaplecza budowy oraz do prowadzenia kontroli pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z tej strefy, a także ewidencji ruchu materiałowego.
2. Służba MPWiK ma prawo w każdym czasie do wejścia i przebywania w strefie prowadzonych prac oraz żądania wglądu do dokumentacji ochrony prowadzonej przez służby ochrony Wykonawcy.
3. Służba MPWiK zastrzega sobie prawo do nadzoru i kontroli prawidłowości realizacji zadań ochrony przez firmę ochrony świadczącą usługi ochrony na rzecz Wykonawcy oraz dokumentacji prowadzonej na posterunkach ochrony Wykonawcy, pod kątem zgodności z warunkami specyfikacji, regulacjami wewnętrznymi Spółki i „Planami Ochrony Obiektu”, jeżeli obiekt podlega obowiązkowej ochronie.
4. Służba Ochrony ma prawo w każdym czasie dokonać kontroli bagażu podręcznego (w tym bagażników) i ładunku należącego do *Przedstawicieli* wykonawcy, zarówno podczas wjazdu i wjazdu ze strefy prowadzonych prac.

5. Pracownik służby Ochrony ma prawo odmowy wpuszczenia pojazdu Wykonawcy lub *Przedstawiciela* wykonawcy do strefy prowadzonych prac:
  - a) w przypadku, gdy Wykonawca lub *Przedstawiciel* wykonawcy nie posiada aktualnego uprawnienia okresowego - Awizacji, a przedstawiciel Zamawiającego nie wystąpił do Służb MPWiK o uprawnienie jednorazowe,
  - b) w przypadku, gdy *Przedstawiciel* wykonawcy nie podda się kontroli na żądanie pracownika służby Ochrony,
  - c) w razie spostrzeżenia widocznych wad technicznych pojazdu.
6. Pracownicy służby ochrony i służb MPWiK mają prawo do wydawania poleceń *Przedstawicielom* wykonawcy z zakresu bezpieczeństwa fizycznego.
7. Służba ochrony ma prawo żądać okazania dokumentu tożsamości od *Przedstawicieli* wykonawcy w celu potwierdzenia, że wpuszczana osoba do strefy prowadzonych prac posiada przyznane uprawnienie okresowe w formie Awizacji lub uprawnienie jednorazowe.
8. Służba MPWiK ma prawo nie dopuścić *Przedstawiciela* wykonawcy do wykonywania zadań lub usunąć go z strefy prowadzonych prac, jeśli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że *Przedstawiciel* wykonawcy znajduje się pod wpływem alkoholu, środków psychotropowych, odurzających lub innych o podobnym działaniu.
9. Spółka zastrzega sobie prawo na każdym etapie realizacji prac przez Wykonawcę do ustanowienia dodatkowych/szczególnych wymogów wynikających z potrzeby poprawy stanu bezpieczeństwa pracy w strefie prowadzonych prac.
10. Spółka zastrzega sobie prawo do prowadzenia kontroli prac, a w szczególności prac pożarowo niebezpiecznych, realizowanych przez Wykonawcę, na każdym ich etapie.
11. Spółka zastrzega sobie prawo do kontroli prac realizowanych przez Wykonawcę pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska.

V. PODSTAWOWE OBOWIĄZKI WYKONAWCY I JEGO PRZEDSTAWICIELI

1. *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązani są do przestrzegania wszystkich ustnych lub pisemnych poleceń dotyczących bezpieczeństwa i ochrony środowiska, wydanych przez służby MPWiK lub służbę Ochrony.
2. *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązani są posiadać aktualne szkolenia okresowe, badania lekarskie i uprawnienia adekwatne do czynności wykonywanych w ramach realizacji przedmiotu umowy.
3. Jeżeli zaistnieje uzasadnione podejrzenie, że *Przedstawiciel* wykonawcy może znajdować się pod wpływem alkoholu, środków psychotropowych, odurzających lub innych o podobnym działaniu, Wykonawca na żądanie służby MPWiK lub służby ochrony zobowiązany jest do usunięcia pracownika ze strefy prowadzonych prac.
4. *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązani są utrzymywać czystość i porządek w strefie prowadzonych prac oraz do uporządkowania strefy prowadzonych prac po ich zakończeniu.
5. *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązani są do:
  - a) przestrzegania zasad poruszania się po obszarze Spółki.
  - b) poruszania się wyłącznie poprzez wskazane Wykonawcy przejścia/posterunki.
  - c) niezwłocznego opuszczenia strefy prowadzonych prac po zakończeniu wykonywania pracy, informując o tym fakcie właściwy posterunek służby ochrony.
6. Zabrania się dokonywania prób wejścia do pomieszczeń niezwiązanych z realizowaną usługą, nawet jeżeli nie byłyby one chronione kontrolą dostępu czy zamknięte na klucz.

7. Na żądanie służby ochrony *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązani są poddać się kontroli bagażu pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu prowadzonych prac i weryfikowania ich zawartości z dokumentami przewozowymi.
8. Wykonawca zobowiązany jest do udostępnienia służbom MPWiK na każde żądanie:
  - a) bezpośredniego dostępu do strefy prowadzonych prac,
  - b) wglądu do dokumentacji ochrony oraz przekazania kopii tychże dokumentów.

VI. WYMAGANIA DLA WYKONAWCÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI

1. Zasady przetwarzania informacji udostępnionych przez Spółkę.

- 1) Wszystkie przekazane Wykonawcy lub *Przedstawicielowi* wykonawcy informacje (w formie papierowej, elektronicznej, ustnej etc.) muszą być przez niego traktowane bezwzględnie jako tajemnica przedsiębiorstwa i podlegać szczególnej ochronie. Wykonawca i *Przedstawiciel* wykonawcy zobowiązany jest, w trakcie realizacji prac, do stosowania następujących zasad:
  - a) przy przetwarzaniu udostępnionych lub powierzonych informacji, *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązany jest do szczególnej dbałości o zachowanie poufności, integralności i dostępności tych informacji,
  - b) zbędne wydruki, notatki, kserokopie dokumentów itp. zawierające informacje należące do Spółki muszą być bezwzględnie niszczone w sposób uniemożliwiający odtworzenie ich treści. Za skuteczne zniszczenie tych dokumentów odpowiedzialny jest *Przedstawiciel* wykonawcy, który do chwili ustania ich użyteczności był odpowiedzialny za ich przechowywanie,
  - c) po zakończeniu pracy wydruki zawierające dane Spółki muszą być przechowywane w zamkniętych szafach, bez dostępu osób nieupoważnionych.
- 2) *Przedstawicielom* wykonawcy zabrania się:
  - a) przekazywania nośników informacji zawierających informacje o Spółce podwykonawcom współpracującym z Wykonawcami lub *Przedstawicielami* wykonawcy bez uprzedniego zawarcia umowy zachowania poufności,
  - b) pozostawiania bez dozoru lub udostępniania osobom nieupoważnionym przekazanych przez Spółkę informacji (w formie elektronicznej, papierowej itp.),
  - c) przekazywania w rozmowie ustnej informacji, należących do Spółki, pozyskanych lub zauważonych podczas realizacji zadań,
  - d) przesyłania danych z systemu informatycznego osobom nieuprawnionym do odbioru takich danych,
  - e) logowania się z wykorzystaniem identyfikatora i hasła osoby trzeciej,
  - f) udostępniania identyfikatora i hasła osobom trzecim,
  - g) informowania osób trzecich o infrastrukturze informatycznej Spółki, stosowanych zabezpieczeniach, wykorzystywanych systemach informatycznych, nie związanych z realizacją zleconych prac,
  - h) stosowania oprogramowania z naruszeniem warunków stosownej licencji.
- 3) *Przedstawiciel* wykonawcy korzystający ze sprzętu komputerowego (komputery, urządzenia mobilne, telefony etc.) zobowiązany jest do:
  - a) używania tylko legalnego oprogramowania,
  - b) używania oprogramowania antywirusowego z aktualną bazą wirusów,
  - c) stosowania silnych haseł,

- d) natychmiastowej zmiany hasła, jeśli istnieje podejrzenie, że zostało odkryte lub wiadomo, że znajdują się w posiadaniu osoby innej niż Wykonawca lub *Przedstawiciel* wykonawcy,
- e) w pomieszczeniach, gdzie przebywają osoby postronne, monitory *Przedstawiciel* wykonawcy, którym przyznano dostęp do danych udostępnianych przez Spółkę winny być ustawione w taki sposób, aby uniemożliwić osobom postronnym wgląd w dane,
- f) w przypadkach chwilowego opuszczenia stanowiska pracy *Przedstawiciel* wykonawcy obowiązany jest zablokować dostęp do systemu informatycznego przed dostępem osób nieuprawnionych (zablokowanie ekranu lub wylogowanie się z systemu),
- g) wszystkie dane przesyłane sieciami publicznymi oraz sieciami lokalnymi powinny być szyfrowane z zastosowaniem dostępnych technik kryptograficznych,
- h) urządzenia mobilne mogą być wykorzystywane do transmisji informacji wrażliwych, wyłącznie wtedy, gdy przekaz jest szyfrowany,
- i) sieciowe technologie bezprzewodowe mogą być wykorzystywane do transmisji informacji wrażliwych, wyłącznie wtedy, gdy przekaz jest szyfrowany,
- j) po zakończeniu pracy w systemie informatycznym *Przedstawiciel* wykonawcy zobowiązany jest wylogować się z systemu.

2. Dostęp Wykonawców lub *Przedstawicieli* wykonawcy do sieci i systemów IT:

- 1) Dostęp do sieci i systemów informatycznych Spółki jest możliwy wyłącznie po autoryzacji przez Administratora Bezpieczeństwa Systemów Teleinformatycznych. Podłączany sprzęt musi mieć zainstalowane aktualne oprogramowanie antywirusowe oraz dostęp do zasobów ograniczony do niezbędnego minimum.
- 2) Stosuje się dostęp z zewnątrz z wykorzystaniem rozwiązań typu VPN.
  - a) zdalny dostęp do systemów informatycznych Spółki realizowany jest wyłącznie za pośrednictwem VPN,
  - b) zdalna obsługa może być prowadzona jedynie z wykorzystaniem urządzeń, które posiadają aktualne zabezpieczenia antywirusowe oraz zainstalowane niezbędne łatki/aktualizacje bezpieczeństwa,
  - c) w przypadku zakończenia świadczenia usługi Wykonawca lub *Przedstawiciel* wykonawcy zobowiązany jest bezzwłocznie zaprzestać korzystania z posiadanych dostępuów.
- 3) *Przedstawicielom* wykonawcy zabrania się:
  - a) samodzielnych prób łączenia z bezprzewodową siecią korporacyjną,
  - b) samodzielnego wpinania urządzeń do sieci informatycznej,
  - c) dla urządzeń komputerowych pracujących w sieci LAN zestawiania innych połączeń niż połączenia autoryzowane przez Spółkę,
  - d) testowania lub podejmowania prób poznania metod zabezpieczenia sieci i systemów informatycznych Spółki,
  - e) próby obejścia zabezpieczeń systemów informatycznych.

3. Incydenty:

- 1) W przypadku stwierdzenia naruszenia lub zaistnienia okoliczności wskazujących na naruszenie bezpieczeństwa informacji Wykonawca jest zobowiązany bezzwłocznie powiadomić Zespół Zarządzania Incydentami na adres mailowy **incydent.bezpieczenstwa@mpwik.wroc.pl** lub przedstawiciela Zamawiającego.

2) W przypadku, kiedy *Przedstawiciel Wykonawcy* zauważy:

- obce osoby bez identyfikatora, poruszające się bez opieki,
- pozostawione dokumenty,
- korzystanie z obcego identyfikatora lub hasła,
- niezamknięte, pozostawione bez opieki pomieszczenia,
- niezablokowany komputer z dostępem do systemów informatycznych,
- wykorzystywanie zdalnego połączenia VPN przez osoby nieupoważnione,
- inne zdarzenia, które wg własnej oceny stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa, bezpieczeństwa informacji,

zobowiązany jest bezzwłocznie zgłosić ten fakt przedstawicielowi Zamawiającego

4. **Incydenty wynikające z działań *Przedstawiciela wykonawcy* związane z:**

- a) nieuprawnionym dostępem do systemu informatycznego MPWiK S.A.,
- b) łamaniem haseł,
- c) deszyfracją plików,
- d) nieautoryzowanymi próbami łamania zabezpieczeń,
- e) prób wejścia do pomieszczeń niezwiązanych z realizowaną usługą,
- f) udostępniania osobistej karty identyfikacyjnej, identyfikatora i hasła osobie trzeciej,

będą uważane za ciężkie naruszenie obowiązującej umowy z MPWiK S.A.

VII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ

1. Zasady ogólne bezpieczeństwa fizycznego w strefie prowadzonych prac:

- 1) Przed rozpoczęciem realizacji przedmiotu umowy w strefie prowadzonych prac Wykonawca zobowiązany jest wystąpić do przedstawiciela Zamawiającego, z pisemnym wnioskiem o wydanie uprawnień okresowych dalej „Awizacji” uprawniających do wejścia lub wjazdu w obręb strefy prowadzonych prac, dla wszystkich *Przedstawicieli* wykonawcy. **Wniosek składa się w formie elektronicznej do przedstawiciela Zamawiającego.** Wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Podręcznika.
- 2) Wykonawca lub *Przedstawiciel* wykonawcy zobowiązany jest każdorazowo, w przypadku zmiany składu osobowego lub sprzętowego wykorzystywanego do realizacji przedmiotu umowy, dokonać aktualizacji wniosku, o którym mowa w ppkt. 1) i przekazać przedstawicielowi Zamawiającego jego aktualną wersję.

2. *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązani są do posiadania i noszenia w widocznym miejscu własnych identyfikatorów lub odzieży z nazwą firmy Wykonawcy lub podwykonawcy.

3. Identyfikator powinien zawierać:

- a) nazwę Wykonawcy/podwykonawcy,
- b) imię i nazwisko osoby,
- c) stanowisko służbowe,

4. *Przedstawiciele* wykonawcy zobowiązani są do poruszania się wyłącznie:

- a) po wyznaczonych szlakach komunikacyjnych dla osób pieszych,
- b) po obszarze, na którym wykonują prace,
- c) w miejscach, w których posiadają przydzielone pomieszczenia pomocnicze i socjalne.

5. Wykonawca lub jego *Przedstawiciel*, może przebywać w strefie prowadzenia prac w godzinach wskazanych w Awizacji, a w odniesieniu do przyznanych uprawnień jednorazowych w godzinach pracy Spółki.
6. W przypadku konieczności wydłużenia godzin pracy, poza godziny wskazane w Awizacji Wykonawca zobowiązany jest za pośrednictwem przedstawiciela Zamawiającego uzyskać zgodę na wydłużenie godzin przebywania w strefie prowadzonych prac.
7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach *Przedstawicielowi* wykonawcy może zostać wydany identyfikator Spółki. Identyfikator Spółki wydawany jest na podstawie wniosku przedstawiciela Zamawiającego.
8. W przypadku, gdy *Przedstawiciel* wykonawcy posługuje się identyfikatorem Spółki zobowiązany jest do przestrzegania poniższych zasad:
  - 1) zabronione jest przekazywanie wewnętrznego identyfikatora Spółki osobom nieupoważnionym,
  - 2) *Przedstawiciel* wykonawcy zobowiązany jest do zwrotu identyfikatora Spółki, każdorazowo po zakończeniu dnia pracy na właściwy posterunek Ochrony,
  - 3) *Przedstawiciel* wykonawcy zobowiązany jest do zwrotu identyfikatora Spółki, przedstawicielowi Zamawiającego, niezwłocznie po zakończeniu realizacji prac.
9. W przypadku utraty, zniszczenia identyfikatora Spółki Wykonawca lub jego przedstawiciel zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie przedstawiciela Zamawiającego.
10. Pojazdy Wykonawcy i jego *Przedstawicieli* mogą wjechać do strefy wydzielonej wyłącznie na podstawie Awizacji lub jednorazowego uprawnienia do wjazdu.
11. Wykonawca zobowiązany jest, za pośrednictwem przedstawiciela Zamawiającego, każdorazowo uzyskać uprawnienie jednorazowe do wjazdu, do strefy prowadzonych prac pojazdów (samochód ciężarowy, dostawczy, wózek widłowy z napędem, podest ruchomy, dźwig, koparka itp.), które nie zostały uwzględnione w Awizacji.
12. Uprawnienie okresowe do wjazdu, parkowania w obrębie strefy prowadzonych prac wydawane jest wyłącznie dla samochodów dostawczych oraz pojazdów i maszyn Wykonawcy i jego *Przedstawicieli* niezbędnych do realizacji przedmiotu umowy.
13. Pracownicy służby ochrony każdorazowo weryfikują uprawnienia zarówno kierowcy jak i pasażerów do wjazdu i przebywania w strefie prowadzonych prac.
14. Kierujący pojazdem ma obowiązek zastosowania się do poleceń pracownika służby ochrony oraz służb MPWiK., w szczególności: dotyczących sprawdzenia zawartości bagażu zarówno przy wjeździe jak i wyjeździe z obiektu, oraz miejsca parkowania pojazdu.
15. Samochody służbowe Wykonawcy i jego *Przedstawicieli* mogą parkować wyłącznie w miejscach wyznaczonych przez przedstawiciela Zamawiającego.
16. Spółka nie ponosi odpowiedzialności za szkody związane z pozostawieniem pojazdów w strefie prowadzonych prac.
17. Na całym obszarze terenów wodonośnych Spółki obowiązuje bezwzględny zakaz ruchu wszelkich pojazdów mechanicznych, z wyjątkiem pojazdów, którym udzielono Awizacji lub przyznano uprawnienie jednorazowe.
18. Wjazd/wyjazd na obszar terenów wodonośnych uprawnionych pojazdów Wykonawcy lub *Przedstawicieli* wykonawcy prowadzony jest:
  - a) od strony Świątnik odbywa się poprzez posterunek służby ochrony przy ul. Świątnickiej,
  - b) od strony zapór drogowych realizowany jest przy udziale patrolu rajdującego służby ochrony:

- Przedstawiciel Wykonawcy powiadamia telefonicznie Centrum Monitoringu Służby Ochrony pod nr tel. **691 900 366** o przybyciu do miejsca wjazdu z zaporami;
- pracownik służby ochrony, po weryfikacji przyznanych uprawnień Wykonawcy lub jego *Przedstawicielowi*, wysyła do miejsca wjazdu z zaporami patrol radujący, który uruchamia zaporę.

c) Ta sama procedura dotyczy wyjazdu z obszaru terenów wodonośnych.

19. Kontrolę osób przebywających na terenach wodonośnych przeprowadzają:

- a) pracownicy służby ochrony.
- b) pracownicy Działu Bezpieczeństwa,

20. Zamawiający *może zobowiązać* Wykonawcę do sporządzenia i udostępniania służbom MPWiK, za pośrednictwem przedstawiciela Zamawiającego, zestawienia wwożonych i wywożonych na/z terenu Spółki urządzeń, sprzętu i narzędzi, materiałów niezbędnych dla realizacji zawartej umowy. Zestawienie powinno być sporządzane z podziałem na:

- a) narzędzia i urządzenia, sprzęt niezbędny do wykonania usługi, (określenie typu, marki itp.),
- b) urządzenia wwożone celem wbudowania,
- c) materiały i surowce.

21. *Przedstawiciel* wykonawcy wjeżdżający lub wyjeżdżający ze strefy prowadzonych prac powinien posiadać przy sobie kopię ww. zestawienia i okazywać je pracownikowi służby ochrony bez wezwania.

22. Wykonawca zobowiązany jest wskazać swojego przedstawiciela upoważnionego do sporządzenia i modyfikacji zestawienia urządzeń, sprzętu i narzędzi, materiałów przez cały okres realizacji umowy, podając przedstawicielowi Zamawiającego:

- a) imię i nazwisko,
- b) numer dowodu osobistego.

23. Wykonawca zobowiązany jest przez cały okres prowadzenia prac, aż do ostatecznego odbioru, do zabezpieczenia i ochrony fizycznej strefy prowadzonych prac zgodnie z:

- a) zawartą umową,
- b) zakresem i rozmiarem prowadzonych prac,
- c) obowiązującymi przepisami prawa ze szczególnym uwzględnieniem przepisów bhp, a w szczególności do:
  - zabezpieczenia i ochrony: przekazanych obiektów, urządzeń, infrastruktury i pozostałych elementów techniczno – technologicznych będących własnością Spółki
  - ochrony wszystkich materiałów i elementów wyposażenia użytych do realizacji przedmiotu umowy.

24. W strefie prowadzonych prac, włącznie z zapleczem budowy, Wykonawca zobowiązany jest do:

- a) kontroli ruchu osobowego i materiałowego,
- b) kontroli wjeżdżających i wyjeżdżających pojazdów,
- c) współpracy ze służbami odpowiedzialnymi za ochronę obiektów Spółki w zakresie bezpieczeństwa fizycznego.

VIII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ W STREFIE PROWADZONYCH PRAC OBJĘTYCH OBOWIĄZKOWĄ OCHRONĄ

1. Wykonawca ma obowiązek zastosowania całodobowej ochrony strefy prowadzonych prac (w tym terenu budowy) zlokalizowanej na obszarze Spółki objętym obowiązkową ochroną zorganizowanej w oparciu o wytyczne Działu Bezpieczeństwa.
2. W celu zapewnienia jedności dowodzenia i podejmowania decyzji Wykonawca powinien zawrzeć stosowną umowę na ochronę strefy prowadzonych prac w tym zaplecza budowy z firmą aktualnie chroniącą obiekty MPWiK.
3. W przypadku, gdy Wykonawca powierzy realizację usługi ochrony firmie zewnętrznej, nieświadczącej jednocześnie tych usług na rzecz MPWiK, Wykonawca zobowiązany jest uzgodnić, za pośrednictwem przedstawiciela Zamawiającego, z koordynatorem ds. bezpieczeństwa wymogów, co do zasad organizacji ochrony.
4. Jeżeli Wykonawca zatrudnia własną służbę ochrony zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji ochrony, w tym min.: dzienników wydarzeń/służby, ewidencji ruchu kołowego i pieszego, ewidencji wydanych/zdawanych kluczy oraz ewidencji ruchu materiałowego.

IX. WYMOGI W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA CIĄGŁOŚCI DZIAŁANIA

1. W celu ochrony przed awariami lub katastrofami mogącymi skutkować zakłóceniem ciągłości świadczenia przez Spółkę usług kluczowych: dostawy wody lub odbioru ścieków, Wykonawca lub *Przedstawiciel* wykonawcy, w uzgodnieniu i za pośrednictwem przedstawiciela Zamawiającego, zobowiązany jest:
  - a) w taki sposób planować swoje działania w strefie prowadzonych prac (obejmującej obiekty biurowe Spółki) aby zapewnić nadzór osób wyznaczonych przez przedstawiciela Zamawiającego;
  - b) uzgodnić termin i godziny wyłączenia z eksploatacji instalacji/urządzeń, aby zapewnić w trakcie tych działań obecność przedstawicieli komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za dany proces oraz właściwych służb MPWiK;
  - c) uzgodnić termin i godziny rozruchu (uruchomienia) nowych instalacji/urządzeń i rozpoczęcia ich eksploatacji, aby zapewnić w trakcie tych działań obecność przedstawicieli komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za dany proces oraz właściwych służb MPWiK.

X. WYMOGI W ZAKRESIE BHP

1. Zasady organizacji strefy prowadzonych prac:
  - 1) Wykonawca zobowiązany jest do oznakowania strefy prowadzonych prac w odpowiedni sposób (np. tablica informacyjna zadania, znaki informujące o zagrożeniach) oraz jej wygradzenia (taśmą ostrzegawczą, barierkami itp.).
  - 2) Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia, aby narzędzia, maszyny i urządzenia oraz sprzęt pomocniczy stosowane w strefie prowadzonych prac były sprawne technicznie oraz posiadały wymagane certyfikaty.
  - 3) Wykonawca zobowiązany jest do utrzymywania w należytym porządku i czystości strefy prowadzonych prac, dróg transportowych, placów manewrowych oraz miejsc składowania i przechowywania materiałów.
  - 4) Wykonawca zobowiązany jest do wyznaczenia poprzez wygradzenie i oznakowanie stref niebezpiecznych, w których występuje zwiększone ryzyko spadania z wysokości przedmiotów, potrącenia osób przez środki transportu, urządzenia mechaniczne lub przemieszczane elementy, a także przygniecenia przez składowane materiały.
  - 5) Wykonawca zobowiązany jest do skutecznego zabezpieczenia lub wygradzenia otworów w ziemi, wykopów, kanałów, studni itp.

- 6) Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia, aby składowanie materiałów budowlanych i sprzętu pomocniczego odbywało się tylko w miejscach wyznaczonych i odpowiednio przygotowanych, w sposób zabezpieczający przed przewróceniem, zsunieniem lub upadkiem tych materiałów i sprzętu.

2. Zasady nadzoru nad wykonywanymi pracami:

- 1) Wykonawca zobowiązany jest wyznaczyć swojego *Przedstawiciela*, posiadającego szkolenie bhp dla osób kierujących pracownikami, do pełnienia stałego nadzoru bhp nad osobami zatrudnionymi do realizacji przedmiotu umowy, przede wszystkim w przypadku wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych, pożarowo-niebezpiecznych i gazoniebezpiecznych podając przedstawicielowi Zamawiającego:
  - imię i nazwisko;
  - numer telefonu.
- 2) Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, stałą obecność osoby nadzorującej pracowników w strefie prowadzonych prac, a jeżeli zajdzie konieczność czasowego opuszczenia przez nią strefy prowadzonych prac, do wyznaczenia zastępcy; fakt zastępstwa musi być zgłoszony przedstawicielowi Zamawiającego wraz z podaniem danych osobowych zastępującego oraz czasu trwania zastępstwa.
- 3) Wykonawca zobowiązany jest do przeprowadzenia udokumentowanych instruktaży stanowiskowych dla Przedstawicieli wykonawcy. Instruktaże stanowiskowe powinny być tematycznie związane z charakterem prowadzonych prac, wykorzystywanymi maszynami, urządzeniami i wyposażeniem technicznym.

3. Zasady ogólne bezpieczeństwa wykonywanych prac:

- 1) Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, aby jego Przedstawiciele zostali wyposażeni i użytkowali odzież i obuwie robocze spełniające wymagania polskich norm, odpowiednich do rodzaju wykonywanych prac.
- 2) Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, aby jego Przedstawiciele stosowali środki ochrony indywidualnej spełniające wymagania odnośnych przepisów, chroniące przed zagrożeniami występującymi podczas wykonywanych prac, w tym m.in.:
  - a) rękawice ochronne – wszędzie tam, gdzie może dojść do urazów dłoni i rąk (otarcie, stłuczenie, przecięcie itp.),
  - b) obuwie ochronne – wszędzie tam, gdzie może dojść do urazów stóp (zmiażdżenie, stłuczenie, przebicie itp.),
  - c) hełmy ochronne – wszędzie tam, gdzie istnieje ryzyko urazu głowy, np. przy pracach na wysokości (na rusztowaniach, drabinach oraz na innych konstrukcjach i podwyższeniach), przy pracach budowlanych, remontowych, rozbiórkowych, w przestrzeniach zamkniętych, w pobliżu pracujących maszyn budowlanych i urządzeń do podnoszenia,
  - d) okulary ochronne – wszędzie tam, gdzie występuje niebezpieczeństwo urazów oczu (wiercenie, spawanie, cięcie, kucie, szlifowanie powierzchni itp.),
  - e) maski i półmaski ochronne – wszędzie tam, gdzie występuje pylenie lub narażenie na opary substancji niebezpiecznych,
  - f) sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości – szelki z linką bezpieczeństwa, sprzęt powstrzymujący przed upadkiem, np. podzespół łącząco-amortyzujący (amortyzator, urządzenie samohamowne itp.) – przymocowane do stałych elementów konstrukcyjnych,
  - g) kamizelki ostrzegawcze – głównie w przypadku wykonywania prac na drogach, w magazynach i na placach manewrowych.

4. Zabronione jest stosowanie środków ochrony indywidualnej niezgodnie z ich przeznaczeniem lub niesprawnych.
5. Ponadto zabronione jest:
  - używanie ręcznego sprzętu elektrycznego niezgodnie z instrukcją obsługi,
  - dokonywania napraw narzędzi elektrycznych przez osoby nieupoważnione, bez kwalifikacji,
  - stosowanie narzędzi uszkodzonych, niekompletnych,
  - przerabianie narzędzi,
  - zdejmowanie osłon,
  - przerabianie przewodów zasilających,
  - obsługiwanie maszyn i urządzeń przez osoby nieuprawnione,
  - pozostawienie sprzętu bez nadzoru,
  - stosowanie sprzętu własnej produkcji,
  - układanie niezabezpieczonych przewodów zasilających maszyny i urządzenia w poprzek dróg komunikacyjnych i ewakuacyjnych.
6. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, aby wszystkie stosowane urządzenia, narzędzia, pojemniki, butle, pojazdy, drabiny, rusztowania itp. sprzęt były sprawne technicznie – nie powodowały zagrożenia dla innych osób, jak i były przechowywane jedynie w wyznaczonych miejscach.
7. Wykonawca zobowiązany jest do ścisłej współpracy w zakresie bhp z pozostałymi Wykonawcami realizującymi swoje zadania w strefie prowadzonych prac.
8. Zasady udzielania pierwszej pomocy
  - 1) Wykonawca ma obowiązek:
    - a) zapewnienia niezwłocznie pomocy osobie, która uległa wypadkowi,
    - b) zabezpieczenia miejsca wypadku,
    - c) natychmiastowego zawiadomienia o wypadku przedstawiciela Zamawiającego.
    - d) Wykonawca ma prawo wykorzystania apteczki pierwszej pomocy Spółki, jednak każde użycie apteczki należy zgłosić przedstawicielowi Zamawiającego.
    - e) Wykonawca ma obowiązek poinformowania przedstawiciela Zamawiającego o każdorazowym wezwaniu karetki pogotowia na teren prowadzonych prac.
9. Zasady informowania o wypadkach podczas wykonywanych prac
  - a) Wykonawca zobowiązany jest do niezwłocznego zgłaszania, tj. najpóźniej następnego dnia po wystąpieniu zdarzenia, **Służbie BHP MPWiK** każdego wypadku przy pracy, któremu uległ Przedstawiciel wykonawcy.
  - b) Służba BHP MPWiK zastrzega sobie prawo do uczestniczenia w postępowaniach powypadkowych na zasadzie obserwatora.
  - c) Zgłoszenie wypadku **Służbie BHP MPWiK** nie zwalnia Wykonawcy od obowiązku przeprowadzenia postępowania powypadkowego (ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, któremu ulegli jego Przedstawiciele), określonego w odpowiednich przepisach prawa.
  - d) Wykonawca ma obowiązek przekazać **Służbie BHP MPWiK** dokumentację lub raport z postępowania powypadkowego Przedstawiciela wykonawcy, niezwłocznie po zakończeniu postępowania, tj. najpóźniej w terminie 3 dni od daty podpisania protokołu.

XI. WYMOGI W ZAKRESIE PROWADZENIA PRAC SZCZEGÓLNI NIEBEZPIECZNYCH

1. Pracami szczególnie niebezpiecznymi są:
  - a) roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części,
  - b) prace na wysokości,
  - c) prace w zagłębieniach i kanałach,
  - d) prace w przestrzeni zamkniętej (zbiorniki, wnętrza maszyn i urządzeń),
  - e) prace przy instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych,
  - f) prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych,
  - g) prace gazoniebezpieczne,
  - h) prace pożarowo niebezpieczne, tj. z użyciem ognia otwartego, nagrzewanie powierzchni oraz powodujące możliwość zapłonu materiałów palnych.
2. Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia bezpośredniego, wykwalifikowanego i kompetentnego nadzoru nad przygotowaniem i przebiegiem prac szczególnie niebezpiecznych.
3. Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia, aby zatrudnieni przy pracach szczególnie niebezpiecznych Przedstawiciele wykonawcy byli systematycznie i szczegółowo instruowani w zakresie wymagań bezpieczeństwa obowiązujących przy poszczególnych rodzajach prac.
4. Wykonawca zobowiązany jest do prowadzenia prac szczególnie niebezpiecznych, a w szczególności:
  - a) prac gazoniebezpiecznych,
  - b) prac pożarowniebezpiecznych,
  - c) prac w przestrzeniach zamkniętych,
  - d) prac przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych,na podstawie pisemnego polecenia, wystawionego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub na podstawie uzgodnionych wytycznych Zmawiającego, określających w szczególności zakres i termin prac oraz środki i warunki bezpiecznego wykonania tych prac.
5. Wykonawca realizujący prace gazoniebezpieczne:
  - a) ponosi pełną odpowiedzialność za bezpieczeństwo swoich Przedstawicieli oraz pracowników Spółki współpracujących przy wykonywanych pracach, jak również za bezpieczeństwo otoczenia;
  - b) zobowiązany jest zapewnić realizację tych prac wyłącznie przez swoich Przedstawicieli posiadających odpowiednie kwalifikacje w zakresie dozoru i eksploatacji urządzeń energetycznych;
  - c) zobowiązany jest do uzyskania, co najmniej na dwa dni przed planowaną datą ich rozpoczęcia, pisemnej akceptacji Kierownika Zakładu Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków **odnośnie**: miejsca i czasu realizacji **prac gazoniebezpiecznych**, sposobu ich wykonania, zastosowanych materiałów i rozwiązań technicznych oraz zastosowanych zabezpieczeń;
  - d) zobowiązany jest wystawić polecenie wykonania prac gazoniebezpiecznych, podpisane przez uprawnionego przedstawiciela Wykonawcy i przekazać jego egzemplarz Dyspozytorowi i Mistrzowi Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków;
  - e) zobowiązany jest do protokolarnego przejęcia strefy prowadzonych prac.

6. Wykonawca zobowiązany jest, zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa pożarowego, przed rozpoczęciem prac pożarowo i wybuchowo niebezpiecznych, uzgodnić zabezpieczenie tych prac z służbami MPWiK zajmującym się sprawami ppoż.
7. Zabronione jest używanie podręcznego sprzętu gaśniczego należącego do Spółki do zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych prowadzonych przez Wykonawcę.

XII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

1. Na terenie Spółki, w tym w strefie prowadzonych prac zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności używanie otwartego ognia i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów.
2. Zabronione jest uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
  - a) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
  - b) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - c) urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
  - d) wyjść ewakuacyjnych,
  - e) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowych.
3. Wykonawca zobowiązany jest zgłaszać każdorazowo użycie podręcznego sprzętu gaśniczego Służbom MPWiK zajmującym się sprawami ppoż. oraz przedstawicielowi Zamawiającego.
4. W przypadku zaistnienia pożaru na każdej osobie ciąży obowiązek podjęcia działań w celu jego likwidacji oraz niezwłocznego alarmowania osób będących w strefie zagrożenia przy użyciu wszystkich dostępnych środków w celu ich ewakuacji. Należy niezwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru, używając podręcznego sprzętu gaśniczego.

XIII. WYMOGI POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII CHLOROWEJ

1. Z uwagi na fakt, że chlor, wykorzystywany w procesie produkcji wody w Zakładzie Produkcji Wody nr 1 (Mokry Dwór) i nr 2 (Grobla) jest:
  - a) silnie trujący, ma barwę żółtozieloną, jest cięższy od powietrza i posiada nieprzyjemny, duszący zapach,
  - b) silnie toksyczny – działa drażniąco na układ oddechowy i błony śluzowe, może prowadzić do obrzęku płuc, a w dużych stężeniach do śmierci

Wykonawca realizujący przedmiot umowy w strefie prowadzenia prac, zlokalizowanej na obszarze Zakładu Produkcji Wody nr 1 (Mokry Dwór) lub nr 2 (Grobla), zobowiązany jest do zapoznania swoich *Przedstawicieli* z „Wytocznymi postępowania dla osób, które po ogłoszeniu alarmu znalazły się w obszarze bezpośredniego zagrożenia awarii chlorowej i nie uczestniczą w akcji ratowniczej”, stanowiącymi załącznik nr 4 do Podręcznika.

2. Wykonawca realizujący przedmiot umowy w strefie prowadzenia prac, zlokalizowanej na obszarze Zakładu Produkcji Wody nr 1 (Mokry Dwór) lub nr 2 (Grobla) zobowiązany jest do wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie ewentualnej ewakuacji ze strefy prowadzony prac, w przypadku wystąpienia awarii chlorowej i przekazać służbom MPWiK:
  - a) imię i nazwisko;
  - b) numer telefonu.

3. Wykonawca powinien zapewnić stałą obecność, w strefie prowadzonych prac, osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie ewentualnej ewakuacji, a jeśli zachodzi konieczność czasowego opuszczenia przez nią strefy prowadzonych prac, powinna ona wyznaczyć swojego zastępcę; fakt zastępstwa musi być zgłoszony przedstawicielowi Zamawiającego wraz z podaniem przewidywanego czasu nieobecności i danych osobowych zastępującego.

XIV. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących ochrony środowiska.
2. Wykonawca jest zobowiązany do zapoznania się z treścią „Polityki ochrony środowiska” Spółki. „Polityka ochrony środowiska” jest dostępna na stronie internetowej Spółki oraz może być udostępniona Wykonawcy przez przedstawiciela Zamawiającego.
3. Zabronione jest:
  - 1) magazynowanie i gromadzenie odpadów poza miejscami uzgodnionymi z przedstawicielem Zamawiającego;
  - 2) umieszczanie odpadów w pojemnikach Zamawiającego bez uzyskania jego zgody;
  - 3) spalanie odpadów;
  - 4) nieprzestrzeganie zasad segregacji odpadów obowiązujących w Spółce;
  - 5) składowanie materiałów przywiezionych do wykonania robót poza miejscami uzgodnionymi z przedstawicielem Zamawiającego;
  - 6) postępowanie z substancjami, surowcami, materiałami oraz odpadami w sposób zagrażający środowisku lub zdrowiu i życiu ludzi, np. niezgodnie z warunkami określonymi w karcie charakterystyki;
  - 7) wprowadzanie do kanalizacji Zamawiającego, w tym kanalizacji deszczowej, stałych i ciekłych odpadów oraz ścieków bez uzyskania zgody przedstawiciela Zamawiającego;
  - 8) niszczenie i uszkodzanie zieleni i drzew oraz płoszenie i zabijanie zwierząt na terenie Spółki, w zakresie wykraczającym poza uzgodnienia z przedstawicielem Zamawiającego.
4. Należy:
  - 1) unikać rozlania substancji stwarzających zagrożenia dla środowiska lub życia i zdrowia ludzi,
  - 2) utrzymywać w czystości i porządku miejsca wykonywania robót,
  - 3) racjonalnie korzystać z zasobów naturalnych, np. wody, energii elektrycznej,
  - 4) w razie wątpliwości – uzyskać informację od Specjalisty zajmującego się ochroną środowiska.
5. Wykonawca zobowiązany jest posiadać w miejscu wykonywania zadania karty charakterystyki dla wszystkich używanych substancji niebezpiecznych.
6. Wykonawca używający substancji niebezpiecznych zobowiązany jest do posiadania środków niezbędnych do zabezpieczenia środowiska i Przedstawicieli wykonawcy.
7. Wykonawca zobowiązany jest w razie rozlania lub rozpylenia, we własnym zakresie zebrać powstały odpad oraz we właściwy sposób go unieszkodliwić.
8. Wykonawca zobowiązany jest do poinformowania o tym zdarzeniu Specjalisty zajmującego się ochroną środowiska.
9. Jeżeli w wyniku prowadzonych prac Wykonawca spowoduje zagrożenie dla środowiska, to ponosi pełną odpowiedzialność prawną za powstałą szkodę.